

משנה ברכות פרק ד

Mishnah Berakhot, chapter 4

(1) The morning [*shaharit*] *tefillah* [can be said] until midday; Rabbi Yehudah says: Until the fourth hour [when there are exactly twelve hours in the day, (i.e., a third of the day) following the permissible time for the daily *tamid* sacrifice; the law is in accordance with Rabbi Yehudah]. The afternoon [*minhah*] prayer [can be said] till evening; Rabbi Yehudah says: Until the middle of the afternoon [*pelag minhah* — 1 1/4 hours before the evening]. The evening [*ma'ariv*] prayer has no fixed limit. The time for the additional [*musaf*] prayers is the whole of the day [i.e., if one recites *musaf* after the seventh hour, this is permitted, but is frowned upon]; Rabbi Yehudah says:

Untill the seventh hour.

(2) Rabbi Nehunia ben HaKaneh used to say a short prayer upon entering the Bet HaMidrash and upon exiting. They said to him: What sort of prayer is this? He replied: When I enter, I pray that no offense should occur through me [e.g.,

רבנו עובדיה מברטנורא

א תפלת השחר עד חצות. שכן תמיד של שחר קרב עד חצות לרבנן. ולרבי יהודה אינו קרב אלא עד ארבע שעות ביום. ועד ארבע שעות, היינו עד סוף שעה רביעית שהוא שלישי היום, בזמן שהיום י"ב שעות. וכן זמנה לעולם עד סוף שלישי היום, לפי אורך הימים וקטנו, כדכתבנו לעיל גבי ק"ש. והלכה כר' יהודה: **תפלת המנחה עד הערב.** עד שתחשך: **עד פלג המנחה.** זמן מנחה קטנה הוא מתשע שעות ומחצה עד הלילה, שהם שתי שעות ומחצה. נמצא פלג המנחה, שהוא חצי שיעור זה, שעה ורביע. ופסק ההלכה בזה, דעבד כמר עבד ודעבד כמר עבד, והרובה לעשות כדברי חכמים ולהתפלל תפלת המנחה עד הערב יעשה, ובלבד שלא יתפלל ערבית בזמן זה, שכיון שמחשיב אותו יום לענין שמתפלל בו מנחה, אינו יכול להחשיבו לילה ולהתפלל בו ערבית. ואם בא לעשות כדברי רבי יהודה שלא להתפלל מנחה אלא עד פלג המנחה, שהוא שעה ורביע קודם הלילה, עושה, ומשם ואילך יוכל להתפלל ערבית: **איין לה קבע.** זמנה כל הלילה. והא דתני אין לה קבע, ולא קתני זמנה כל הלילה, לאשמועינן דתפלת ערבית רשות, לפי שהיא כנגד הקרבת איברים ופדרים שקרבים כל הלילה, והנך רשות ניגהו, שכיון שנוקם הדם נרצה הקרבן, אף על פי שנטמאו איברים ופדרים או שאבדו. ומיהו האידנא קבלוה עליהם כחובה: **ושל מוספין כל היום.** אם אחרה אחר שבע, יצא, אבל נקרא פושע. וכן הלכה: **ב מה מקום.** כלומר מה טיבה: **שלא תארע תקלה.** שלא יבוא מכשול על ידי, כדמפרש בבביתא, שלא אכשל בדבר הלכה וישמחו בי חברי, הרי רעה שתבא על

א תפלת השחר, עד חצות. רבי יהודה אומר, עד ארבע שעות. תפלת המנחה עד הערב. רבי יהודה אומר, עד פלג המנחה. תפלת הערב אין לה קבע. ושל מוספין כל היום. (רבי יהודה אומר, עד שבע שעות): **ב רבי נחוניא בן הקנה היה מתפלל בכניסתו לבית המדרש וביציאתו תפלה קצרה.** אָמְרו לו, מה מקום לתפלה זו. אָמַר לָהֶם, בְּכִנְיֹסְתִי אָנִי מִתְפַּלֵּל שְׁלֵא תֵאָרַע תְּקֵלָה עַל יָדִי, וּבִיִצִיאתִי

by giving a wrong decision], and when I leave, I express thanks for my lot [as being one of the scholars; these two prayers are obligatory].

(3) Rabban Gamliel says: Every day a man should say the *shemoneh esreh* [Eighteen Benedictions]. Rabbi Yehoshua says: An abbreviated eighteen [the beginning and end of each blessing and the middle in a shortened version, (see Bartenura for other explanation)]. Rabbi Akiva says:

If he knows it fluently, he says the [complete] eighteen, and if not, an abbreviated eighteen.

(4) Rabbi Eliezer says: If a man makes his prayers a fixed task [i.e., burden], it is not a [genuine] supplication. Rabbi Yehoshua says: If one is traveling in a dangerous place, he says a short prayer, saying, “Save O Lord, Your people, the remnant of Israel; [even] when they move to sin, may their requirements be in front of you. Blessed are You, O Lord, Who hearkens to prayer” [the law is not in accordance with Rabbi Yehoshua; rather, the prayer, “The needs of Your people are great ...” is recited and when he is out of danger, he recites the full prayers, provided it is still the proper time].

רבנו עובדיה מברטנורא

ידי, שאגרום להם שיעשו: **אני נותן הודיה על חלקי**. מודה על הטובה שחלק לי, ששם חלקי מיושבי בית המדרש. ושתי תפלות הללו בכניסתו לבית המדרש וביציאתו, חובה על כל איש ואיש לאמרן, דהכי אמרינן בברייתא, בכניסתו מה הוא אומר וביציאתו מהו אומר, משמע דחובה למימרינהו: **ג מעין שמונה עשרה**. אית דמפרשי בגמרא, שאומר מכל ברכה וברכה מן האמצעיות בקוצר וחותרם על כל אחת ואחת. ואית דאמרי, הבינו ה' אלהינו לדעת דרכיך, שהיא ברכה אחת שיש בה מעין כל הברכות האמצעיות של שמונה עשרה, וחותרם ברוך אתה ה' שומע תפלה: **אם שגורה תפלתו בפיו**. שהוא למוד ורגיל בה. והלכה כר' עקיבא, שמי שאין תפלתו שגורה בפיו או בשעת הדחק, מתפלל אדם שלש ראשונות וג' אחרונות והבינו באמצע שהיא מעין כל האמצעיות. חוץ מימות הגשמים, שאינו מתפלל הבינו, מפני שצריך לומר שאלה בברכת השנים, וחוץ ממוצאי שבתות וימים טובים, שצריך לומר הבדלה בחונן הדעת: **ד העושה תפלתו קבע**. שתפלתו דומה עליו כמשוי. ולשון קבע, שאומר חוק קבע עלי להתפלל וצריך אני לצאת ממנה: **מתפלל תפלה קצרה**. ומה היא תפלה קצרה, שאומר הושע ה' את עמך וגו'; **בכל פרשת העבור**. אפילו בשעה שהם פורשים לעבירה יהיו צרכיהם גלויים לפניך לרחם עליהם. פרשת, לשון פרישה. העבור, של עבירה. ואין הלכה כרבי יהושע, אלא התפלה שמתפללים במקום סכנה היא, צרכי עמך מרובים וכו'.

אני נותן הודיה על חלקי: **ג רבן גמליאל** אומר, בכל יום מתפלל אדם שמונה עשרה. רבי יהושע אומר, מעין שמונה עשרה. רבי עקיבא אומר, אם שגורה תפלתו בפיו, יתפלל שמונה עשרה ואם לאו, מעין שמונה עשרה: **ד רבי אליעזר** אומר, העושה תפלתו קבע, אין תפלתו תחנונים. רבי יהושע אומר, המהלך במקום סכנה, מתפלל תפלה קצרה. אומר, הושע השם את עמך את שארית ישראל, בכל פרשת העבור יהיו צרכיהם לפניך. ברוך אתה ה' שומע תפלה:

(5) If he is riding on a donkey he dismounts and prays. If he is unable to dismount, he should turn his face [towards Jerusalem; the law is that he turns his face and does not dismount because his mind would not be clear if he dismounted, even if there were someone to hold his steed]; and if he cannot turn his face, he should direct his thoughts towards the Holy of Holies.

ה הִיָּה רוֹכֵב עַל הַחֲמֹר, יֵרֵד. וְאִם אֵינּוּ יָכוֹל לִירֵד, יַחְזִיר אֶת פָּנָיו, וְאִם אֵינּוּ יָכוֹל לְהַחְזִיר אֶת פָּנָיו, יִכּוֹן אֶת לְבוֹ כְּנֶגֶד (בֵּית) קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים: וְהִיָּה יוֹשֵׁב בְּסַפִּינָה אוֹ בְּקָרוֹן אוֹ בְּאֶסְדָּה, יִכּוֹן אֶת לְבוֹ כְּנֶגֶד בֵּית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים: ז רַבִּי אֱלֵעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר, אֵין תְּפִלַּת הַמוֹסְפִין אֵלָא בְּחֵבֵר עִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, בְּחֵבֵר עִיר וְשֵׁלָא בְּחֵבֵר עִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשְׁמוֹ, כָּל מְקוֹם שֵׁישׁ חֵבֵר עִיר, הַיְחִיד פְּטוּר מִתְּפִלַּת הַמוֹסְפִין:

(6) If he is traveling on a ship, in a wagon, or on a raft, he should direct his thoughts towards the Holy of Holies.

(7) Rabbi Elazar ben Azariah says: The *musaf* prayers are to be said only with the local congregation [i.e., with a *minyan* and not privately]; the Rabbis, however, say: Either with or without the congregation. Rabbi Yehudah said in his name [the name of Rabbi Elazar ben Azariah]: Wherever there is a congregation, an individual is exempt from saying the *musaf* prayer [if he prays alone; the law is in accordance with the Rabbis].

רבנו עובדיה מברטנורא

ומתפלל אדם אותה כשהוא מהלך, ואינו מתפלל לא שלש ראשונות ולא שלש אחרונות, וכשיעבור מקום הסכנה ותתיישב דעתו, צריך לחזור ולהתפלל תפלה כתקנה, אם לא עברה עונתה: הִיָּה רוֹכֵב עַל הַחֲמֹר יֵרֵד. אֵין הִלְכָה כִּסְתָם מִשְׁנָה זוֹ, אֵלָא בֵּין יֵשׁ לוֹ מִי שִׂיאָחוֹ חֲמוּרוֹ בֵּין אֵין לוֹ מִי שִׂיאָחוֹ חֲמוּרוֹ לֹא יֵרֵד, מִפְּנֵי שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ מִיּוֹשֵׁב עֲלָיו כִּשֶׁהוּא יוֹרֵד: יַחְזִיר אֶת פָּנָיו. לְצַד יְרוּשָׁלַיִם שְׁנֵאמַר (מַלְכִים א ה) וְהִתְפַּלְלוּ אֵלֶיךָ דֶּרֶךְ אֶרֶצָם: יִכּוֹן אֶת לְבוֹ כְּנֶגֶד בֵּית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים. שְׁנֵאמַר (שם) וְהִתְפַּלְלוּ אֵל הַמְּקוֹם הַזֶּה: וְ בְּאֶסְדָּה. עֲצִים הִרְבֵּה קִשְׁרוּם וּמַהוֹדִקִים יָחִיד וּמְשִׁיטִים אוֹתָם בְּנֵהר, וּבְנֵי אָדָם הוֹלְכִים עֲלֵיהֶם, וּבִלְשׁוֹן מִקְרָא (דְּבָרֵי הַיָּמִים ב, ב) קְרוּיִן רִפְסוּדוֹת: ז אֵין תְּפִלַּת הַמוֹסְפִים אֵלָא בְּחֵבֵר עִיר. בַּחֲבוּרַת הָעִיר, כְּלוּמַר בְּצַבּוּר וְלֹא בִּיחִיד: בְּחֵבֵר עִיר וְשֵׁלָא בְּחֵבֵר עִיר. בֵּין בְּצַבּוּר בֵּין בִּיחִיד: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשְׁמוֹ. שֶׁל רַבִּי אֱלֵעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה. וְאֵיבֵא בֵּין תְּנֵא קַמָּא לְרַבִּי יְהוּדָה, יָחִיד הָדָר בְּעִיר שֶׁאֵין שֶׁם עֶשְׂרֵה, לְתַנָּא קַמָּא אֵלִיבֵא דְרַבִּי אֱלֵעָזָר דֹּאמַר לֹא תִקְנֹה אֵלָא בְּחֵבֵר עִיר, יָחִיד זֶה פְּטוּר, וְלְרַבִּי יְהוּדָה, אֵין יָחִיד פְּטוּר אֵלָא כִּשֶׁהוּא בְּמִקוֹם יִי שְׁשִׁלִּיחַ צִיבּוּר פְּטוּרוֹ. וְהִלְכָה כְּחֻכְמִים: